

Provinsie van die
OOS-KAAP
ONDERWYS

Steve Vukile Tshwete Onderwyskompleks • Sone 6 Zwelitsha 5608 • Privaatsak X0032 • Bhisho 5605
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

HOOFDIREKTORAAT – KURRIKULUMBESTUUR

**GRAAD 12 LEERDER
ONDERSTEUNINGSPROGRAM**

**HERSIENING EN REMEDIËRENDE ONDERRIG
INSTRUMENT:
ANTWOORDE**

VAK: LANDBOUWETENSKAPPE – TWEEDE VRAESTEL

Junie 2009

Hierdie dokument bestaan uit 7 bladsye.

Streng gesproke nie vir toets-/eksamendoeleindes nie.

AFDELING A**VRAAG 1.1**

1.1.1	A✓✓	B	C	D
1.1.2	A	B	C✓✓	D
1.1.3	A	B	C✓✓	D
1.1.4	A	B✓✓	C	D
1.1.5	A	B✓✓	C	D
1.1.6	A	B	C	D✓✓
1.1.7	A✓✓	B	C	D
1.1.8	A✓✓	B	C	D
1.1.9	A	B	C✓✓	D
1.1.10	A	B	C✓✓	D

(10 x 2) (20)

VRAAG 1.2

1.2.1	A✓✓
1.2.2	A & B✓✓
1.2.3	A✓✓
1.2.4	Geen✓✓
1.2.5	B✓✓

(5 x 2) (10)

VRAAG 1.3

1.3.1 Grondhervorming✓✓

1.3.2 Totale binnelandse produk✓✓

1.3.3 Krediet / lening✓✓

1.3.4 Begroting✓✓

1.3.5 Titelakte✓✓

(5 x 2) (10)

VRAAG 1.4

1.4.1 Prosessering/verwerking/

1.4.2 Rou/onverwerkte grondstowwe/

1.4.3 Verband/

1.4.4 Wins/

1.4.5 Oorkapitalisering ✓

(5 x 1) (5)

TOTAAL AFDELING A: 45

AFDELING B**VRAAG 2****2.1 Scenario**

- 2.1.1 Die bejaarde boer/die boer √√ (2)
- 2.1.2 Seisoensarbeid (seisoenale arbeid) √√ (2)
- 2.1.3
- Goedkoper – daar is geen brandstofkoste.
 - Donkie kan deur die veld loop – geen padkonstruksie nodig nie.
 - Geen onderdele hoef aangekoop te word nie.
 - Nie nodig om 'n vaardige bestuurder te huur nie.
 - Verlaag die uitgawe aan kunsmis a.g.v. die dier se mis op die lande (Enige 4) (4)
- 2.1.4
- Seisoenale skommeling in produksie.
 - Bederfbaarheid van landbouprodukte.
 - Lae waarde in verhouding tot die volume.
 - Baie afsetting/distribusie van produkte.
 - Standardisering.
 - Oneffektiewe beheer oor produksie. (Enige 5) (5)

2.2 Vraag en aanbod

- 2.2.1 Vraag: - Die hoeveelheid van 'n produk wat verbruikers bereid is om te koop (2)
- Aanbod: - Die hoeveelheid van 'n produk wat die mark vir verkope kan aanbied. (2)
- 2.2.2
- Die bruikbaarheid van die produk.
 - Die prys van die produk.
 - Die prys van kompeterende produkte.
 - Die getal verbruikers.
 - Die koopkrag van verbruikers.
 - Die smaak/voorkeure van verbruikers. (Enige 5) (5)
- 2.2.3 Begroting: - Dit is 'n plan vir die toekoms/verwagte inkomste en uitgawes van 'n onderneming. (2)
- 2.2.4 'n Vertakkingsbegroting is 'n plan van die verwagte inkomste en uitgawes van 'n spesifieke bedryfstak op 'n plaas.
- 'n Totale plaasbegroting is 'n plan/vooruitskouing van die verwagte inkomste en uitgawes wat al die verskillende bedryfstakke van 'n plaas om die netto inkomste van die onderneming te toon. (4)

2.3 MIV/Vigs

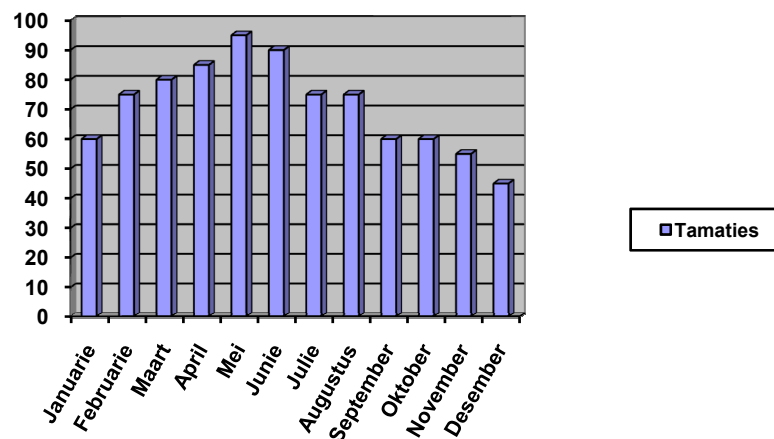
- 2.3.1 - Arbeiders met MIV en Vigs word dikwels siek en hulle produktiwiteit daal.
 - Siek arbeiders verskoon hulle dikwels van die werk wat produksie beïnvloed.
 - Werkers moet tyd afvat vir begrafnis. Gesonde arbeiders moet ekstra oortyd werk.
 - Daar is 'n verlies aan vaardighede en ondervinding.
 - Verlies aan vaardighede vereis dat ander werkers opgelei moet word om die plek in te neem van siekes en wat sterwend is.
 - Daar is 'n toename in die vraag na goeie vars voedsel om noodsaaklike voedingstowwe te verskaf om siek mense te help in die bekamping van die siekte.
 - Gesinslede van MIV- en Vigs-lyers verskoon hulle of verlaat hulle werk vroeg om huislike pligte oor te neem. (Enige 4) (4)
- 2.3.2 - Geïnfekteerde pasiënte moet anti-retroviale medikasie daagliks neem.
 - Eet 'n gebalanseerde dieët wat baie vars voedsel insluit.
 - Behandel bykomende infeksies
 - Vigs bewustheidsprogram.
 - Gebruik van kondome
 - Weerhou van geslagsomgang.
 - Wees getrou aan jou lewensmaat. (Enige 3) (3)

[35]

VRAAG 3

3.1 3.1.1

Die kolomgrafiek illustreer die produksie van tamatie kratte gedurende 'n jaar

3.1.2 X – Maande
Y – Tamatieproduksie/aanbod (2)

3.1.3 $95 - 45 = 50$ (2)

3.1.4 Mei (2)

3.2.1 - Advertensie (radio, pers, televisie)
- In die winkel promosie soos proe-toetse, gratis monsters, weggegeskenke
- Direkte versending
- Handelskoue en uitstallings
- Borgskappe van beroemde persone, spanne, en geleenthede (Enige 3) (3)

3.2.2 - Produk
- Prysvasstelling
- Plasing
- Promosie (4)

3.2.3

Vrye bemarking	Ko-operatiewe bemarking
Produkte word vir kontant verkoop	Kapitaalkoste word deur die lede gedeel
Produsente kan verkoop waar en wanneer teen die hoogs moontlike prys	Produsente ontvang die gemiddelde prys van alle verkope in een jaar
Dit moedig die entrepreneur aan om harder te werk	Produsente ontvang 'n gewaarborgde prys wat hulle finansiële sekerheid bied
Die tussenganger (middelman) word uitgeskakel	Dit verseker ordelike en effektiewe bemarking
Produsente ontvang onmidde like betaling	Dit vereenvoudig bestuur en boekhouding

(Enige 2)

(Enige 2)

(4)

3.3 3.3.1 **Internetbemarking:** Goedere word geadverteer en verkoop op die Internet via rekenaar. (2)

3.3.2 **Direkte bemarking:** Verkope geskied direk aan die verbruiker deur plaasstalletjies of plaaslike mark alleenlik. Boere doen self hul eie bemarking. (2)

3.3.3 **Ruilhandel:** Goedere word verruil vir ander goedere of dienste. (2)

3.3.4 **Plaashekbemarking:** Verkope geskied direk van die plaas af. (2)

- 3.4.1 - Dit het die werkers die reg gegee om te staak.
 - Die betrokkenheid van werkers in die besluitnemingsproses
 - Onregverdige arbeidspraktyke.
 - Prosedures om arbeidsgesille by te lê (Enige 3) (3)
- 3.4.2 - Finansiële beplanning is noodsaaklik om te bepaal hoe intensief die grond bewerk behoort te word.
 - Om te bepaal wat die goedkoopste kombinasie van produksie faktore is.
 - Om vas te stel watter die mees winsgewende tipe boerdery is. (3)
[35]

VRAAG 4

- 4.1 4.1.1 - Voorsiening van water
 - Konsolidasie van onekonomiese eenhede
 - Wetenskaplike verbeterde boerderymetodes.
 - Faktore wat die gebruik van grond beperk, te oorkom. bv. erosie, helling, grondtekstuur, gronddiepte, klipperigheid, ens (Enige 3) (3)
- 4.1.2 - Beskikbare grond vir landboudoeleindes is beperk.
 - Grond is duursaam
 - Grond is onvernietigbaar
 - Landbougrond is beperk
 - Grond wat in 'n spesifieke omgewing is, is beperk
 - Grond is onderhewing aan die wet van dalende meer opbrengs. (Enige 4) (4)
- 4.2.1 - Spesifiek
 - Meetbaar
 - Bereikbaar
 - Bewedigend
 - Tydsgebonde (5)
- 4.2.2 (i) Vaste Kapitaal:- Die tipe kapitaal wat vas belê is oor 'n lang tydperk in grond en vaste verbeteringe, insluitend geboue, damme en permanente besproeiing. (3)
- (ii) Roerende kapitaal: - Dit sluit kapitaalgoedere in soos lewendehawe en masjienerie. Dit is minder permanent en word nie opgebruik in 'n produksieseisoen of in 'n enkele produksieproses nie. (3)

4.3.1 Geskoolde werkers

- Bestuur van oesmasjiene
- Om koeie te melk
- Om bome te snoei

Ongeskoolde werkers

- Skoonmaak van krale
- Pluk van tamaties
- Uitplant van saailinge (3)

4.3.2	Totale bruto marges:	R 234,75	
		R 147,25	
		<u>R1 256,00</u>	
		R 1 638,00	(2)
	Algemene Plaasuitgawes:	R 846,00	
	Totale bruto marges – Algemene marges uitgawes		(1)
		= R1 638,00 – R846,00	(1)
	Plaasinkomste van skool = R 792,00		(1)

- 4.4.1
- Voedingstof inligting
 - Naam en adres van vervaardiger
 - Gewig van die produk
 - Bestanddele
 - Belangrikste eienskappe/verkoopstaktiek (Enige 3) (3)

- 4.4.2
- Dra beskermende klere en veiligheidsbrille wanneer nodig.
 - Moet nooit gevaarlike gereedskap gebruik sonder behoorlike instruksies of sonder verlof nie.
 - Wanneer snywerk gedoen word, hou die gesnyde material behoorlik vas.
 - Sny weg van jou af wanneer jy 'n skerp gereedskapstuk gebruik.
 - Hou jou werksoppervlaktes netjies en skoon.
 - Maak deure en vensters oop wanneer chemikalieë met 'n sterk reuk gebruik word. (Enige 3) (3)
- [35]**

TOTAAL AFDELING B: 105

GROOTTOTAAL: 150